

GESTURES
OF WINTER

Three String Quartets by Kai Nieminen

MERI-LAPIN JOUSIKVARTETTI
The Sea Lapland String Quartet

**There's a certain Slant of light
BY EMILY DICKINSON
There's a certain Slant of light,
Winter Afternoons –
That oppresses, like the Heft
Of Cathedral Tunes –
Heavenly Hurt, it gives us –
We can find no scar,
But internal difference –
Where the Meanings, are –
None may teach it – Any –
'Tis the seal Despair –
An imperial affliction
Sent us of the Air –
When it comes, the Landscape listens –
Shadows – hold their breath –
When it goes, 'tis like the Distance**

Meri-Lapin jousikvartetti on Suomen ainoa monikunnallinen jousikvartetti. Kvartetin ylläpitäjäkunnat ovat Kemi, Tornio, Tervola ja Simo, joista Kemi toimii isäntänä. Kvartetti perustettiin vuonna 1983 tehostamaan alueen jousisoitinkoulutusta ja lisäämään alueellista konserttitarjontaa. Kvartetin muusikot muodostavat rungon Kemin kaupunginorkesterille toimien orkesterissa soitinryhmiensä äänenjohtajina. Muusikot toimivat myös opettajina Meri-Lapin musiikkiopistossa. Syksystä 2014 lähtien jousikvartetti on toiminut myös Kemin kaupunginorkesterin taiteellisena työryhmänä.

Meri-Lapin jousikvartetilla on oma klassisen musiikin konserttisarjansa. Tämän lisäksi he esiintyvät koululais-, laitos- ja kahvilakonsertein toimintapaikkakunnillaan. Meri-Lapin jousikvartetti on konsertoinut Ruotsissa ja Unkarissa. Vuonna 2019 kvartetilla on kiertue Japanissa.

Vuonna 2013 Lapin Taidetoimikunta myönsi 30-vuotista taivaltaan juhlineelle kokoonpanolle Lapin taidepalkinnon maakunnan hyväksi tehdystä merkittävästä työstä ja syksyllä 2015 Meri-Lapin jousikvartetille myönnettiin Kemi-palkinto.

Kai Nieminen (s. 17. maaliskuuta 1953) edustaa suomalaisessa musiikista koulukunnista vapaata, tyyllisesti itsenäistä säveltäjätyyppiä. Hänen pohjimmitaan vapaataonalisessa musiikissaan voi aistia aineksia impressionismista, uusromantiikasta ja hetkittäin ekspressionismistakin, eikä hän karsasta tarvittaessa uudempiakaan 1900-luvun musiikin keinoaroja, mutta eri ainekset ovat sulautuneet hänellä yhtenäiseksi sävelkieleksi, omaksi tyyliksi. Lähimpänä musiikillisena ja henkisenä vertailukohtana hän on itse maininnut japanilaisen Toru Takemitsun.

Nieminen on tullut esiin sekä kitaristina että säveltäjänä. Hän on opiskellut kitaransoittoa Keski-Suomen konservatoriossa ja Sibelius-Akatemiassa sekä musiikkitiedettä Jyväskylän yliopistossa. Lisäksi hän on opiskellut sävellystä Stepak Rakin ja Pekka Kostiaisen johdolla ja osallistunut George Crumbin, Paavo Heinisen, Jukka Tiensuun ja Theo Lowendien mestarikursseille. Hän on esiintynyt kitaristina sekä omin konsertein että eri orkesterien solistina. Hän on toiminut tuomarina Fernando Sor -kitarakilpailussa sekä vierailevana opettajana Cardiffin Royal College of Musicissa. Pedagogina Nieminen on toiminut muun muassa Länsi-Pohjan musiikkiopistossa (nykyinen Meri-Lapin musiikkiopisto) sekä Keski-Suomen konservatoriossa.

Niemisen teosluettelon varhaisimmat teokset ovat 1970-luvulta. Hänen kitaristintaustansa valossa ei ole yllätys, että hänet huomattiin ensin soittimellisesti kiitollisten kitarateosten säveltäjänä (esim. Night

Sonata(s) 1976-2006, Acquarelli della notte 1981, Homenaje a Andres Segovia 1993 ja Riflessioni sul nome Amedeo Modigliani 2011), mutta hän on alusta lähtien kirjoittanut myös kamarimusiikkia. Sen sijaan vokaalimusiikin osuus on jäänyt suhteellisen vähäiseksi.

Vuonna 1995 valmistui Niemisen ensimmäinen orkesteriteos *Vicoli in ombra*. Se merkitsi selvää nostetta hänen uralleen ja avasi sikäläkin uuden kauden hänen tuotannossaan, että orkesteriteokset ja konsertot ovat sen jälkeen nousseet hänen keskeisiksi teosarjoikseen. Orkesteriteosten sarjaa ovat sittemmin jatkaneet mm. *Time around Spring* (1997), *Le citta invisibili* (1998), *Chi Vivra Vedra* (1998/2000), *Time around Lights, Shadows and Spaces* (1999), *Il castello dei destini incrociati* (2000), *In Mirrors of Time...* (2000/07) sekä *In Woodlands of the Birds* (2002).

Niemisen ensimmäinen varsinainen konsertto oli Patrick Gallois'lle kirjoitettu huilukonsertto *Palomar* (2001). Sen jälkeen ovat syntyneet laaja sarja konserttoja eri instrumenteille: klarinetille (*Through Shadows I Can Hear Ancient Voices*, 2002), viululle (*Il viaggio del cavaliere... (inexistente)*, 2005), alttoviululle (*La Serenissima*, 2006), pianolle (*Reflections... In the Enchanted Waves of Time*, 2007), oboelle (*Somni de Gaudi*, 2008), kitaralle (*"If on a Winter's Night a Traveller"*, 2009), käyrätorvelle (*To Touch Upon Other Times, Painting(s) on the Canvas of Silence*, 2010) sekä kaksoiskonsertto sellolle ja harmonikalle (*Marcovaldo*, 2012). Konsertoissa Niemistä kiinnostaa solistin ja orkesterin, yksilön ja yhteisön välinen suhde. Konsertosäveltämisen on tehnyt hänelle läheiseksi myös hänen oma muusikontaustansa ja hänen omat kokemuksensa solistina. Vuonna 2013 syntyi ensimmäinen sinfonia *La Selva* ja toinen sinfonia *Nello spечchio della notte a Caravaggio* vuonna 2015.

Useimmilla Niemisen teoksilla on ulkomusiikillinen syntyvirike, johon hänen teostensa otsikot viittaavat. Varsinaisesta ohjelmallisuudesta ei kuitenkaan ole kyse, sillä teokset rakentuvat omien musiikillisten lakiensa mukaan. Sen sijaan otsikot heijastavat musiikin alkuperäistä herätettä ja antavat tietyn suunnan kuunteluelämykselle. Alkuinnoitus voi olla yhtä hyvin kirjallisuudessa, kuvataiteissa, kaupunkimaisemissa kuin luonnonelämyksissäkin. Esimerkiksi sellaiset taiteilijat kuin Italo Calvino, Miguel de

Italo Calvion kirjallisuus on antanut herätteen useammallekin Niemisen teokselle (esim. *Le citta invisibili*, *Palomar*, *"Il viaggio del cavaliere... (inexistente)"*, *"If on a Winter's Night a Traveller"* ja *Marcovaldo*) ja ylipäätään välimerellinen ja aivan erityisesti italialainen kulttuuri on ollut hänelle läheistä. Olennaista on kuitenkin hänen tapauksessaan eteläisen välimerellisen kulttuurin ja pohjoisen

suomalaisen shamanistisen kulttuurin synteesi samaan tapaan kuin Takemitsulla rakentuu synteesi itäisestä ja läntisestä ajattelusta. Nieminen on korostanut nykyajan säveltäjien globaaleja lähtökohtia ja mahdollisuutta ammentaa vaikutteita eri maista ja eri kulttuureista.

Niemisen teokset rakentuvat usein kerronnallisen logiikan mukaan eräänlaisiksi mielikuvitukselliseksi matkoiksi erilaisissa kuvitelluissa tai unenomaisissa maailmoissa ja tunnelmissa. Esimerkiksi orkesteriteos *Vicoli in ombra* hahmottuu kuin vaellukseksi läpi otsikon kuvaamien Rooman hämyisten kujien; välillä vastaan voi tulla tuntemattomia ihmisiä, välillä näkymät ovat tyhjiä ja hiljaisia. Toinen kaupunkimaisemien ja kaupungin innoittaman taiteen pohjalta syntynyt teos on alttoviulukonsertto *La Serenissima*, jonka venetsialaisia tunnelmia syventää kauniisti esiin liukuva Monteverdi-lainaus. Muutoin Nieminen ei kuitenkaan juuri harrasta sitaatteja.

Niemisen ominta säveltäjänlaatua tuntuu olevan lyyrisesti viipyilevä, usein surumielisiin sävyihin verhottu ilmaisu. Kun Nieminen puhuu valon ja tilan tunnusta, voisi hänen musiikkinsa tyypillisimmän valovaikutelman määrittellä aavistelevaksi valohämyksi. Usein Niemisen musiikissa on vahva poeettinen sävy, mietiskelyn ja kontemplaation, tunnelmassa elämisen tuntu. Surumielisyyden tuntu korostuu esimerkiksi orkesteriteoksessa *In Mirrors of Time*. Sen mottona on Emily Dickinsonin runo, jonka kautta teos eläytyy ajan kulumisen ja olemassaolon haurauteen. Toisaalta Niemisen musiikissa voi olla myös särmikkäämpiä äänenpainoja kuten viulukonsertossa *"Il viaggio del cavaliere... (inexistente)"*, jonka terävästi kaartuvat melodialinjat antavat musiikille vahvan ekspressionistisen sävyn.

Kimmo Korhonen
www.kainieminen.net

Jousikvartetoistaan säveltäjä kertoo seuraavaa:

Tammikuussa 1999 Nieminen työskenteli oboekappaleensa *Elegy for Agatha* parissa. Teos pyöri Niemisen mielessä, sen musiikillisesti läheinen ja kiinnostava miljöö tuntui sisältävän riittävästi aineksia myös laajemman kokonaisuuden kehittelylle. Jatko-osan innoittajana on toiminut Hannele Huovin runo: ”Kuulen virtaavaa valoa ja se on pimeys”.

Nieminen myös muistelee teoksessaan armeija-aikaansa. Vuosikymmeniä sitten talvipakkasessa vartiassa syntyneet pakkaslumen ja hiljaisuuden aikaansaamat mielikuvat yhdistettyinä Huovin

runoon saivat aikaan soivan muodon. Ideoista syntyi jousikvartetille kirjoitettu I Hear Streaming Light (1999), joka yhdessä Elegy for Agathan kanssa muodostaa kokonaisuuden nimeltä I Can Hear Northern Lights. Jousikvartetikkappaleen kaikki musiikillinen materiaali ja melodiset aiheet ovat peräisin Elegy for Agathasta, mutta eivät alkuperäisissä muodoissaan.

Niemisen teoksia sävyttää usein ympäristöstä inspiroituneet mielikuvat sekä runoilija Emily Dickinsonin säkeet. Nieminen kertoo toisesta kvartetostaan seuraavaa: ”Kvartetto syntyi tarpeesta kuvailla lapsuus-muistoja ja kunnianosoitukseksi kaamokselle. Aikakäsitys on kummassakin läsnä. Taaksepäin hakeutuvat mielikuvat jostain kaukaa sekä kaamoksen pysähtyneisyys, jonka pimeydessä aika etenee ja valon määrä kasvaa kuin huomaamatta.”

Kolmannesta jousikvartetostaan säveltäjä kertoo seuraavaa: Kun vuonna 1962 muutimme Mäntsälästä Ylitorniolle, niin kokemus pohjoisen yöllisestä tähtitaivaasta ilman katuvaloja tai muuta valosaastetta piirtyi mieleeni. Tähtitaivaan syvyys ja ajatus siitä, kuinka pieniä itse asiassa olemme toimi innoittajana kolmen jousikvartetton sarjalle. Kaikki jousikvartetot liittyvät merilappilaiseen talviseen atmosfääriin ja talven valoon. Sarja huipentuu Gestures of Winter kvartettoon, jonka lisänimenä onkin ”Time Around Northern Night Skies...”.

Kemin tarina

”Keisarillisen Majesteetin Armollinen perustuskirja meri- ja tapulikaupungille Kemin pitäjässä. Annettu 5. p:nä maaliskuuta 1869. Tämä Kemiksi nimitettävä kaupunki pitää perustettaman Lautiosaaren kylän maalle Kemin pitäjässä sekä rakennettaman arnessa vahvistetun asemakaavan mukaan.”

Kemin kaupunki on rakennettu saarelle, joka 1000-1200 -luvuilla on ollut kolmena merenkarina osoittamassa tietä Kemijoelle. Näiden kolmen karin noustua merestä yhdeksi saareksi, nimesivät Sauvon meripurjehtijat sen Sauvonsaareksi. (Antti Åqvist, Jatuli I) Kun Haminasaaren markkinat hiljensivät Kemijokisuulla, alettiin etsiä parempaa paikkaa satamalle ja kaupankäynnille.

Kemi ja kemiläisyys ovat aina perustuneet merenkululle, kalastukselle ja kaupanteolle. Valtakunnan rajan läheisyyden ja vilkkaan sataman ansiosta kansainvälisyys on heti alusta pitäen lyönyt leimansa Lapin portiksikin kutsuttuun kaupunkiin. Kemijoki on ollut Pohjanlahden antoisin lohijoki. Jotkut palkolliset tapasivatkin vaatia sopimukseensa pykälää, ettei heidän tarvitse joka päivä syödä lohta.

Kemiläisillä on aina ollut rohkeutta olla oman tiensä kulkijoita. Tänä päivänä Kemi on vireä merilappilainen teollisuuden ja kulttuurin kehto. Alueellamme asuu vajaa prosentti Suomen väestöstä, mutta täällä tuotetaan lähes 10 prosenttia Suomen viennin arvosta. Kemistä löytyy Meri-Lapin jousikvartetin lisäksi kaupunginteatteri, taidemuseo, historiallinen museo ja kaupunginorkesteri. Kemi tarjoaa arktisia elämyksiä; revontulia, lumilinna ja löytyy Kemistä maailman ainoa risteilykäytössä oleva jäänmurtaja Sampo.

Kulttuurikaupunki Kemin 150-vuotispäivänä 5. 3. 2019 julkaistaan uutta suomalaista kamarimusiikkia sisältävä äänilevy. Levyllä kuullaan säveltäjä Kai Niemisen talviaiheiset jousikvartetot. Levy tarjoaa kuulijoilleen merilappilaista kulttuurialan arktista osaamista, sen sävelmaailmailmassa voi kokea vilunväristyksiä, revontulia, hallan pysäyttämää maisemaa sekä tuimaa pakkastuulta. Levy on tallennettu Pohjanrannan paanukirkossa Keminmaassa autenttisissa olosuhteissa; kireällä pakkasilmalla, nietosten keskellä, revontulten loisteessa...

Tekstit: Ville Mankkinen ja EJ Posti

The Sea Lapland String Quartet is Finland's only multi-municipal string quartet maintained by Kemi, Tornio, Tervola and Simo, with Kemi acting as the host. The Quartet was founded in 1983 to intensify string instruments education and increase concert events in the region. The base of the Kemi City Orchestra is formed by the Quartet members as they work as principals for the string instruments in the orchestra. They also teach in the Sea Lapland Music Institute.

The Sea Lapland String Quartet has its own classical music concert series. In addition, it performs, for example, in schools, retirement homes and cafés in Kemi, Tornio, Tervola and Simo. It annually performs around 65 concerts. The Quartet has given concerts in Sweden and Hungary. It will perform a concert in Japan in 2019.

In 2013, the Arts Council of Lapland awarded the Lapland provincial prize to the Sea Lapland String Quartet that celebrated its 30-year anniversary for its valuable work in the music scene in the region, and the Quartet was awarded the Kemi prize in the autumn of 2015.

The composer describes his string quartets, as follows:

In January 1999, Nieminen worked with his oboe piece *Elegy for Agatha*. The work kept running through his mind. Its musically intimate and intriguing setting seemed to include sufficient elements for explicating a bigger whole. The poem by Hannele Huovi was the inspiration of the sequel: ”*Kuulen virtaavaa valoa ja se on pimeys*” (I can here streaming light and it is darkness).

In his work, Nieminen also looks back on his days in military service. The mental pictures created decades ago on guard during winter frost amid silence combined with Huovi's poem took a musical shape.

I Hear Streaming Light (1999) for the String Quartet was created out of these ideas, which together with *Elegy for Agatha* constitute a whole called *I Can Hear Northern Lights*. All musical material and melodic themes of the string quartet piece originate from *Elegy for Agatha* but they do not appear in their original forms.

Mental pictures inspired by the surrounding and the poet Emily Dickinson's verses are often tinged with Nieminen's works. Nieminen describes his second quartet, as follows: “The quartet was created out of the need to describe childhood memories and in distinction to polar nights. The conception of time is present in both of them. Mental pictures turning to the past and the stillness of polar nights in the darkness of which time goes and the amount of light increases without noticing it.”

The composer describes his 3th string quartet, as follows: When we moved from Mäntsälä to Ylitornio in 1962, the experience of the northern sky at night without streetlight or other light pollution just stuck in my mind. The depth of the starry sky and the idea of how small we actually are inspired me for the three series of the string quartet. All of the string quartets are associated with the winter atmosphere and winter light in Sea Lapland. The series will culminate in the *Gestures of Winter* quartet, nicknamed as “Time Around Northern Night Skies...” Kai Nieminen (b. 17 March 1953) is a Finnish composer who cannot be classified under any particular school or style. Traces of impressionism, neo-romanticism and, fleetingly, even expressionism may be detected in his basically atonal music, and if necessary he is not against using devices of even more recent 20th century music. The various elements

have nevertheless blended to form a homogeneous idiom and a personal style all of his own. As his closest musical soul mate and kindred spirit he mentions the Japanese composer Toru Takemitsu.

Making a name for himself both as a guitarist and a composer, Nieminen studied the guitar at the Central Finland Conservatory and the Sibelius Academy, and musicology at the University of Jyväskylä. He also studied composition with Stepak Rak and Pekka Kostiaainen and attended masterclasses with George Crumb, Paavo Heininen, Jukka Tiensuu and Theo Lowendie. As a guitarist, he has appeared in solo recitals and with orchestras. He has served on the jury of the Fernando Sor Guitar Competition in Rome and taught at the Royal College of Music in Cardiff, Wales.

The earliest works by Kai Nieminen date from the 1970s. Not surprisingly, considering his guitarist background, he first made news as a composer with extremely playable works for that instrument (such as *Night Sonata(s)* 1976-2006, *Acquarelli della notte* 1981, *Homenaje a Andres Segovia* 1993 and *Riflessioni sul nome Amedeo Modigliani* 2011), but he has, from the very beginning, also composed chamber music. His output of vocal music has, on the other hand, been relatively slight.

Then in 1995 came Nieminen's first work for orchestra, *Vicoli in ombra*. It gave him a considerable boost in his career and marked the dawn of a new era in his production in that orchestral works and concertos have since become his primary genres. Subsequent additions have included *Time around Spring* (1997), *Le citta invisibili* (1998), *Chi Vivra Vedra* (1998/2000), *Time around Lights, Shadows and Spaces* (1999), *Il castello dei destini incrociati* (2000), *In Mirrors of Time* (2000/07) and *In Woodlands of the Birds* (2002). Nieminen's first real concerto was *Palomar* (2001), for flute and Patrick Gallois. This has been followed by a series of concertos for various instruments: for clarinet (*Through Shadows I Can Hear Ancient Voices*, 2002), violin (*Il viaggio del cavaliere... (inexistente)*, 2005), viola (*La Serenissima*, 2006), piano (*Reflections... In the Enchanted Waves of Time*, 2007), oboe (*Somni de Gaudi*, 2008), guitar (*If on a Winter's Night a Traveller*, 2009), horn (*To Touch Upon Other Times, Painting(s) on the Canvas of Silence*, 2010) and a double concerto for cello and accordion (*Marcovaldo*, 2012). The thing that interests him in his concertos is the relationship between the soloist and the orchestra, the individual and the collective. His performing background and his personal solo experience have stood him in good stead in composing concertos.

His first symphony *Symphony No. 1 La Selva* saw the light of the day in 2013 and the second one *Symphony No. 2 Nello specchio della notte a Caravaggio* in 2015.

Most of Nieminen's works have an extra-musical stimulus, alluded to in their titles. They are not, however, really programme music, being constructed according to their own musical laws. The titles do nevertheless reflect the original stimulus and provide something of a guideline to the listening experience. The initial inspiration may be in literature or art, or equally well in an urban streetscape or nature. Such artists as Italo Calvino, Miguel de Cervantes, Georges Perec, Timo K. Mukka, Helene Schjerfbeck, Paul Klee, Joan Miro, Amedeo Modigliani, Salvador Dali and Antonio Gaudi have inspired works or been their dedicatees..

The writings of Italo Calvino have prompted several of Nieminen's works (such as *Le citta invisibili*, *Palomar*, *Il viaggio del cavaliere... (inexistente)*, *If on a Winter's Night a Traveller* and *Marcovaldo*), and he has felt a great affinity with Mediterranean culture in general and Italian in particular. In his case, this means the synthesis of southern, Mediterranean culture and the northern shamanistic culture of Finland, just as Takemitsu constructs a synthesis between eastern and western thinking. Nieminen points out the global environment in which contemporary composers exist and their potential for lifting ideas from different countries and cultures. The works of Nieminen are often constructed according to a narrative logic, as fantasy journeys in imaginary or dream-like worlds. *Vicoli in ombra*, for example, may be thought of as a wander through the shadowy alleys of Rome, at times peopled by strangers, at others silent and empty. Another art-based work inspired by urban scenes and a city is the viola concerto *La Serenissima*, the Venetian moods of which are enhanced by the quotation from Monteverdi that beautifully glides into view. Otherwise Nieminen does not, as a rule, go in for quotations.

Nieminen seems to be at his most idiosyncratic in lyrical, lingering music often veiled in melancholy mists. When he speaks of a sense of light and space, the most typical light impression of his music might be defined as a presentient haze. His music often has a strong poetic touch, a feeling of meditation and contemplation, of entering into a mood. The sense of melancholy is particularly marked in, for example, his orchestral *In Mirrors of Time*. The motto for this is a poem by Emily Dickinson through which the music captures the transience of time and existence. On the other hand, his music sometimes adopts a weightier stance, as in the violin concerto *Il viaggio del cavaliere... (inexistente)*, the sharply-etched melodies of which create a strongly expressionist atmosphere.

Kimmo Korhonen www.kainieminen.net

The story of Kemi

“The Merciful Town Charter of the Imperial Majesty for the sea and stable town in the parish of Kemi. Issued on the 5th of March 1869. This town to be named Kemi shall be established in the Lautiosaari village territory in the parish of Kemi and be built according to the plan ratified in the grace.

The city of Kemi has been built on an island which consisted of three islets in the sea to show the way to the river Kemijoki between the 1000s and 1200s. When these three islets uplifted to form a single island, fishermen and sealers in Sauvo named it Sauvonsaari. (Antti Äqvist, Jatuli I) When the Haminasaari fair died down in the Kemijoki river mouth, it was time to find a better place for the harbour and commerce.

Kemi and the Kemians have always been based on seafaring, fishery and commerce. Thanks to the proximity of the national frontier and the lively harbour, the international dimension has from the very beginning characterised the city which is also called the gateway to Lapland. The river Kemijoki has been the most generous salmon-rich river in the Gulf of Bothnia. Some hired men actually used to demand a clause in their contracts that they do not need to eat salmon every day.

Kemi residents have always had the courage to go their own way. Today Kemi is a lively cradle of industry and culture in Sea Lapland. The region's inhabitants account for almost one percent of the Finnish population but the region accounts for almost 10 per cent of the value of Finnish exports. In addition to the Sea Lapland String Quartet, Kemi has its city theatre, art museum, historical museum and city orchestra. Kemi offers arctic experiences: auroras, a snow castle and, what is more, the world's only icebreaker used for cruising, Sampo.

Released on the day of 150th anniversary of the cultural city of Kemi, Gestures of Winter offers arctic expertise in the cultural scene in Sea Lapland. In the record's soundscape, you can experience chills, auroras and a sharp cold wind. The Quarter musicians show their own distinguished Sea Lapland expertise. The record was recorded in a shingle church in Pohjanranta, Keminmaa, in an authentic atmosphere in the cold, surrounded by snow and the Northern lights shining.

Authors: Ville Mankkinen and EJ Posti

Sea Lapland stråkkvartett är Finlands enda multikommunala stråkkvartett. Kvartettens huvudmannakommuner är Kemi, Torneå, Tervola och Simo, varav Kemi fungerar som värddkommun. Kvartetten grundades år 1983 för att främja stråkinstrumentutbildningen och öka konsertutbudet i området. Kvartettmedlemmarna utgör stommen i Kemi stadsorkester och fungerar som stämledare för respektive instrumentgrupp. Musikerna undervisar även i musikinstitutet Meri-Lapin musiikkiopisto.

Sea Lapland stråkkvartett har en egen konsertserie med klassisk musik. Kvartetten uppträder även med skol-, institutions-, och kafékonserter inom sitt verksamhetsområde. Sea Lapland stråkkvartett har gett konserter i både Sverige och Ungern. År 2019 ska kvartetten på turné till Japan.

År 2013 gav Lapplands konstkommission den 30-åriga stråkkvartetten Lapplands konstnärspris för det värdefulla arbete kvartetten gjort för landskapet. Hösten 2015 fick Sea Lapland stråkkvartett Kemi-priset.

Kai Nieminen (f. 17 mars 1953) är en stilmässigt självständig kompositör som inte går att klassificera under någon av skolorna inom finländsk musik. I hans i grunden fritonal musik finns influenser från impressionismen, nyromantiken och stundvis även från expressionismen. Han är inte heller främmande för att använda sig av konstgreppen i nyare 1900-talsmusik. De olika elementen har smultrats samman till ett harmoniskt tonspråk och blivit hans stil. Som sin närmaste musikaliska och andliga själsfrände nämner Nieminen den japanske kompositören Toru Takemitsu.

Nieminen är känd både som gitarrist och kompositör. Han har studerat gitarrspel vid Mellersta Finlands konservatorium och vid Sibelius-Akademien och musikvetenskap vid Jyväskylä universitet. Därutöver har han studerat komposition under ledning av Stepan Rak och Pekka Kostiaainen och deltagit i mästarkurser med George Crumb, Paavo Heininen, Jukka Tiensuu och Theo Lowendie. Han har uppträtt som gitarrist både med egna konserter och som solist med olika orkestrar. Han har varit domare i gitarrtävlingen Fernando Sor och gästlärare vid Royal College of Music i Cardiff. Nieminen har arbetat som pedagog bl.a. vid musikinstitutet Länsi-Pohjan musiikkiopisto (nuvarande Meri-Lapin musiikkiopisto) och vid Mellersta Finlands konservatorium.

De tidigaste verken i Nieminiens verkförteckning är från 1970-talet. Inte helt överraskande med tanke på hans bakgrund som gitarrist blev han först uppmärksam som kompositör av instrumentala, lättspelade verk för gitarr (t.ex. Night Sonata(s) 1976–2006, Acquarelli della notte 1981, Homenaje a

Andres Segovia 1993 och Riflessioni sul nome Amedeo Modigliani 2011), men han har ända sedan han började komponera även skrivit kammarmusik. Hans produktion av vokalmusik har däremot varit relativt liten.

År 1995 färdigställde Nieminen sitt första verk för orkester Vicoli in ombra. Det innebar ett klart lyft för hans karriär och inledningen på en nya era i hans produktion. Sedan dess har orkesterverk och konserter blivit hans huvudsakliga genre. Orkesterverk som utkommit efter det är bl.a. Time around Spring (1997), Le citta invisibili (1998), Chi Vivra Vedra (1998/2000), Time around Lights, Shadows and Spaces (1999), Il castello dei destini incrociati (2000), In Mirrors of Time... (2000/07) och In Woodlands of the Birds (2002).

Nieminens första egentliga konsert var flöjtkonserten Palomar (2001) som han skrev till Patrick Gallois. Efter den har ett flertal konserter för olika instrument blivit till: för klarinett (Through Shadows I Can Hear Ancient Voices, 2002), för violin (Il viaggio del cavaliere... (inexistente), 2005), för altviolin (La Serenissima, 2006), för piano (Reflections... In the Enchanted Waves of Time, 2007), för oboe (Somni de Gaudi, 2008), för gitarr (If on a Winter's Night a Traveller, 2009), för valthorn (To Touch Upon Other Times, Painting(s) on the Canvas of Silence, 2010) och en dubbelkonsert för cello och dragspel (Marcovaldo, 2012). I konserterna fascinerar Nieminen av samspelet mellan solisten och orkestern, dvs. förhållandet mellan individen och gruppen. Komponerandet av konserter ligger honom nära tack vare hans egen bakgrund som musiker och hans erfarenheter som solist. År 2013 skrev Nieminen sin första symfoni La Selva och år 2015 sin andra symfoni Nello specchio della notte a Caravaggio.

De flesta av Nieminens verk har uppstått av utommusikaliska intryck, vilket även framgår av verkens namn. Någon egentlig programmässighet är det trots allt inte fråga om, utan verken är uppbyggda enligt sina egna musikaliska lagar. Däremot återspeglar namnen det ursprungliga uppslaget till musiken och ger lyssnarupplevelsen en viss riktning. Inspirationskällan kan lika väl finnas i litteraturen, i bildkonsten, i ett stadslandskap som i en naturupplevelse. Till exempel konstnärerna Italo Calvino, Miguel de Cervantes, Georges Perec, Timo K. Mukka, Helene Schjerfbeck, Paul Klee, Joan Miró, Amedeo Modigliani, Salvador Dalí och Antoni Gaudí har varit inspiratörer eller titelobjekt för hans verk.

Italo Calvinos litteratur har gett uppslag till flera av Nieminens verk (t.ex. Le citta invisibili, Palomar, "Il viaggio del cavaliere... (inexistente)", "If on a Winter's Night a Traveller" och Marcovaldo).

Medelhavskultur överlag och i synnerhet italiensk kultur har alltid stått honom nära. Viktigt i hans fall är emellertid syntesen av kulturen i södra Medelhavet och den finländska schamanistiska kulturen i norr som byggs upp på samma sätt som Takemitsus syntes av östligt och västligt tänkande. Nieminen har framhållit det globala perspektivet hos nutida kompositörer och möjligheten att inhämta intryck från olika länder och olika kulturer.

Nieminens verk är ofta uppbyggda enligt en narrativ logik till ett slags fantasiresor genom olika inbillade eller drömlika världar och känslor. Till exempel orkesterverket Vicoli in ombra är utformat som en vandring genom Roms dunkla gränder – ibland möts vi av okända människor, ibland är det tomt och tyst. Ett annat verk som inspirerats av stadslandskap och stadskonst är altviolkonserten La Serenissima, vars venetianska tongångar fördjupas av ett vackert framglidande Monteverdi-citat. Annars brukar Nieminen inte använda sig av citat.

Kännetecknande för Nieminen som kompositör verkar vara ett lyriskt dröjande uttryck ofta insvept i vemodiga tongångar. När Nieminen talar om en känsla av ljus och rymd kunde det typiska intrycket av ljus i hans musik beskrivas som ett svagt ljusdunkel. Nieminens musik har ofta en starkt poetisk ton, en känsla av djupa tankar och kontemplation. Känslan av vemod framträder tydligt till exempel i orkesterverket In Mirrors of Time. Verkets motto är Emily Dickinsons dikt genom vilken verket lever sig in i tidens gång och livets skörhet. Å andra sidan kan Nieminens musik även innehålla mera kantiga tonfall, såsom i violinkonserten "Il viaggio del cavaliere... (inexistente)", vars skarpt krökta melodiska linjer ger musiken en starkt expressionistisk karaktär.

Kimmo Korhonen
www.kainieminen.net

Kompositören berättar följande om sina stråckkvartetter:

I januari 1999 arbetade Nieminen med stycket Elegy for Agatha för oboe. Verket kretsade i Nieminens tankar, dess musikaliskt förtroliga och intressanta miljö verkade innehålla tillräckligt många element för att det skulle gå att utveckla även en mera omfattande helhet. Inspirationskällan till den senare delen är Hannele Huovis dikt: "Kuulen virtaavaa valoa ja se on pimeys" (Jag hör flödande ljus och det är mörkret).

I verket drar sig Nieminen till minnes hur det var då han gjorde sin militärtjänst. De tankar pudersnön och tystnaden väckte hos honom då för flera årtionden sedan då han stod på vakt i vinterkölden i kombination med Huovis dikt blev till klingande musik. Ur idéerna uppstod verket I Hear Streaming Light (1999) för stråkkvartett som tillsammans med Elegy for Agatha bildar helheten I Can Hear Northern Lights. Allt musikaliskt material och alla melodiska teman i stråkkvartetten kommer från Elegy of Agatha, dock inte i sin ursprungliga form.

Nieminens verk präglas ofta av bilder som inspirerats av miljön och av poeten Emily Dickinsons strofer. Nieminen berättar följande om sin andra kvartett: ”Kvartetten föddes ur behovet av att beskriva barndomsminnena och som en hyllning till polarnatten. Tidsbegreppet är närvarande i båda. Tankarna söker sig bakåt till en avlägsen plats och polarnattens stillhet, i vars mörker tiden går framåt och ljusmängden växer nästan obemärkt.”

Om sin tredje stråkkvartett berättar kompositören följande: Då vi flyttade från Mäntsälä till Övertorneå år 1962 gjorde upplevelsen av den nattliga stjärnhimlen i norr utan gatubelysning eller andra ljusföreningar ett djupt intryck på mig. Stjärnhimlens djup och tanken på hur små vi egentligen är fungerade som inspirationskälla till de tre stråkkvartetterna. Alla stråkkvartetter hänför sig till den vintriga atmosfären i sydvästra Lappland och vinterns ljus. Sviten når sin kulmen i kvartetten Gestures of Winter som även bär tilläggsnamnet ”Time Around Northern Night Skies...”

Kemis historia

”Hans Kejsrerliga Majestäts Nådiga fundtionsbrev för sjö- och stapelstaden i Kemi socken. Utfärdat den 5 mars 1869. Denna i Kemi socken i Lautiosaari by nyanlagda stad skall benämnas Kemi och bebyggas efter en i nåder fastställd plan.”

Kemi stad är byggd på en ö som på 1000–1200-talet bestod av tre havsgrund som visade vägen mot Kemi älv. När dessa tre grund höjde sig ur havet uppstod en ö som Sauvos sjöfarare gav namnet Sauvonsaari. (Antti Äqvist, Jatuli I) När handeln på Haminasaari marknad vid Kemi älvs mynning avtog började man leta efter en bättre plats för en hamn och för handeln.

Kemi och Kemibornas identitet har alltid byggt på sjöfart, fiske och handel. Tack vare närheten till riksgränsen och en livlig hamn har internationalismen redan från början satt sin prägel på denna stad som även kallats Lapplands port. Kemi älv har varit den rikaste laxälven i Bottniska viken. En del tjänstefolk brukade till och med kräva att få en paragraf inskriven i sina avtal om att slippa äta lax varje dag.

Kemiborna har alltid haft mod att gå sin egen väg. I dag är Kemi en industrins och kulturens vaggas i sydvästra Lappland. I området bor knappt en procent av Finlands befolkning, men här produceras nästan 10 procent av värdet på den totala exporten i Finland. I Kemi finns förutom Sea Lapland stråkkvartett även en stadsteater, ett konstmuseum, ett historiskt museum och en stadsorkester. Kemi bjuder på arktiska upplevelser i form av norrsken, ett snöslott och världens enda isbrytare som används som kryssningsfartyg Sampo.

På kulturstaden Kemis 150-årsdag 5.3.2019 kommer en skiva med ny finländsk kammarmusik att ges ut. På skivan får vi höra kompositören Kai Nieminens stråkkvartetter med vintertema. Skivan ger lyssnarna prov på det arktiska kunnandet hos kultursektorn i sydvästra Lappland. Skivans ljudvärld låter oss uppleva köldrysningar, norrsken, landskap stelnade av frost och hårda vintervindar. Skivan är inspelad i Pohjanranta spånkyrka i Keminmaa kommun under autentiska förhållanden; i sträng kyla, bland höga drivor av snö, under flammande norrsken.

Text

Ville Mankkinen och EJ Posti

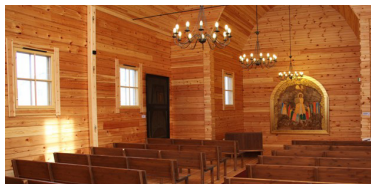
Meri-Lapin jousikvartetti
The Sea Lapland String Quartet

Kanerva Mannermaa, 1. viulu / 1sn violin
Juhana Inkinen, 2. viulu / 2sn violin
Karri Perällä, alttoviulu / viola
Olli-Pekka Kajasviita, sello / cello
Recording engineer and Executive producer: Jarmo Kähkönen
Layout: Niko Jouhkimainen
Recorded in Keminmaa 21 – 23 of February 2018

Gestures of Winter: Commissioned by Meri-Lappi and Savonlinna String Quartets for "Followers of Sibelius" project.

Pilfink records 2019
JJVCD-204
FIJIV1900004-7

 FENNICA GEHRMAN

Towards the Light

1. Lento misterioso 12:38

I Can Hear Northern Lights

2. Lugubre e severo 5:54

3. Tranquillo e misterioso poco drammatico 10:01

Gestures of Winter

4. Lento misterioso, (furioso) 19:57

T.T.48:46

J J V C D - 2 0 4
F I J J V 1 9 0 0 0 0 4 - 7
www.pilfink.fi

2019 PILFINK

